Vammaisneuvosto 28.10.2026 § 83

§ 83

# Vammaisneuvoston kannanoton "Palvelut tulee järjestää esteettömissä tiloissa" hyväksyminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hietala Kalle

**Päätösehdotus**

Vammaisneuvosto päättää hyväksyä kannanoton esityksen mukaisesti ja lähettää kannanoton vastuussa olevalle viranhaltijalle tiedoksi.

**Käsittely**

Puheenjohtaja Kuusela esitti, että asiakohdan käsittely siirretään seuraavaan vammaisneuvoston kokoukseen. Esitystä kannatettu yksimielisesti.

**Päätös**

Vammaisneuvosto päätti siirtää asiakohdan käsittelyn seuraavaan vammaisneuvoston kokoukseen.

**Selostus**

Vammaisneuvoston esittää kannanotoksi seuraavaa:

**Palvelut tulee järjestää esteettömissä tiloissa**

Vammaisneuvosto muistuttaa, että kaikilla kuntalaisilla on oltava yhdenvertainen mahdollisuus käyttää julkisia palveluja. Palvelut tulee lähtökohtaisesti järjestää tiloissa, joihin jokainen pääsee turvallisesti ja mahdollisimman itsenäisesti toimintakyvystä, iästä tai apuvälineiden käytöstä riippumatta.

Esimerkkinä: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää Keski-Espoon uimahallissa kuntoutusta ja fysioterapiaa toimintaesteisille henkilöille. Erityisryhmien sauna-, pesu- ja pukutiloihin tehdyt muutokset ovat heikentäneet tilojen esteettömyyttä ja estäneet osaa asiakkaista käyttämästä heidän toimintakykyään edistäviä palveluja.

Esteettömyys on yhdenvertaisten palvelujen edellytys
Fyysisesti esteellinen palvelutila voi estää tai olennaisesti vaikeuttaa palvelun käyttämistä. Esteettömyys ei tarkoita vain portaatonta sisäänkäyntiä. Siihen kuuluvat myös mm. toimivat kulkureitit, riittävän leveät ovet, esteetön wc, asianmukainen

valaistus, hyvä akustiikka, selkeät opasteet, induktiosilmukka sekä saavutettava asiointi- ja vuoronumerojärjestelmä. Myös saattajan, avustajan ja opas- tai avustajakoiran kanssa asioimisen tulee onnistua sujuvasti.

Jos palvelu järjestetään esteellisessä tilassa, vastuu tilanteen ratkaisemisesta ei saa jäädä asiakkaalle. Etäpalvelu, kotikäynti tai muu vaihtoehtoinen järjestely voivat täydentää palvelua, mutta se ei korvaa kaikille soveltuvaa palvelutilaa. Ne eivät myöskään saa kaventaa asiakkaan valinnanmahdollisuuksia tai heikentää palvelun laatua.

Jos palvelu on tarkoitettu erityisesti toimintaesteisille henkilöille, palvelunjärjestäjän vastuu esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamisesta on erityisen suuri. Tällaisessa palvelussa esteelliset tilat ovat ristiriidassa palvelun tarkoituksen kanssa ja voivat tosiasiallisesti estää kohderyhmää saamasta tarvitsemaansa tukea.

**Vammaisneuvoston vaatimukset**

- Palvelutilojen esteettömyys arvioidaan ennen tilojen käyttämistä, vuokraamista, hankkimista, rakentamista tai peruskorjaamista.
- Havaitut esteet korjataan viivytyksettä, ja korjauksille nimetään vastuuhenkilö sekä aikataulu.
- Henkilöstöllä on velvollisuus raportoida huomaamistaan esteettömyyspuutteista.
- Esteettömyystiedot julkaistaan selkeästi verkkosivuilla ja ajanvarauksen yhteydessä.
- Tilapäisistä järjestelyistä tiedotetaan saavutettavasti (myös digi-saavutettavasti), ja asiakkaalle tarjotaan tosiasiallisesti yhdenvertainen vaihtoehto.
- Vammaisneuvosto ja eri tavoin vammaiset palvelujen käyttäjät otetaan mukaan tilojen, palvelujen ja palveluprosessien suunnitteluun sekä arviointiin riittävän varhaisessa vaiheessa.
- Henkilöstölle annetaan koulutusta esteettömästä ja yhdenvertaisesta asiakaspalvelusta.

**Seuranta ja vastuu**

Esteettömyyden toteutumista tulee seurata säännöllisesti osana palvelujen omavalvontaa sekä laadunhallintaa. Palautteen antamisen on oltava helppoa ja digisaavutettavaa. Havaituista puutteista sekä niiden korjaamisesta on raportoitava avoimesti.

Vammaisneuvosto edellyttää, että palvelujen järjestämisestä vastaavat toimijat varmistavat esteettömyyden kaikissa asiakaspalvelutiloissa. Esteettömät tilat hyödyttävät kaikkia kuntalaisia ja ovat olennainen osa laadukkaita, turvallisia ja yhdenvertaisia palveluja.

**Toimivalta**

Hyvinvointialuelain (611/2021) mukaan vammaisneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen

toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vammaisneuvosto arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vammaisneuvosto tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Hallintosäännön 42 §:n mukaan aluehallituksen tehtävänä on asettaa hyvinvointialuelaissa säädetyt vaikuttamistoimielimet ja huolehtia näiden toimintaedellytyksistä.

**Liitteet**

**Oheismateriaali**

**Tiedoksi**

**Täytäntöönpano**

**Päätöshistoria**